

Pécsi Tudományegyetem

Pszichológia Doktori Iskola

Az akkreditációs eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2022. július 8-i ülésén hozott
2022/6/VIII/1/2. sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően	3
I.1. Főbb erősségek	4
I.2. Monitorfeltételek	4
II. Látogatóbizottsági értékelés.....	6
II.1. A doktori iskola általános helyzetképe	6
II.2. A törzstagok tudományos és/vagy művészeti tevékenysége	6
II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés.....	8
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika.....	8
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	10
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	12
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése.....	14
ESG 1.5 Oktatók	16
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	19
ESG 1.7 Információkezelés.....	20
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	22
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	23
III. Látogató Bizottság.....	23
IV. Mellékletek	25
IV.1. Feladatmeghatározás	25
IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje	25

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A MAB Látogató Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) a Pécsi Tudományegyetem Pszichológia Doktori Iskola (D99) által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és az online interjúk alapján megállapítja, hogy a Pszichológia Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) elvei értelmében a doktori iskola folyamatainak többségére kiterjed.

A DI minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai részben tervezettek, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai változó gyakoriságúak. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között kimutatható a kapcsolat, az oktatás-kutatás menedzsmentje megfelelő, iránya részben illeszkedik a DI stratégiájához.

A támogató – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai – folyamatok elégségesek, az infrastruktúra jó háttérrel biztosít az oktatási és kutatási tevékenységhez.

Ennek alapján a Pszichológia Doktori Iskola öt évre akkreditálható, monitoreljárással egybekötve.

A monitoreljáráás feltételei: a doktori iskola e határozathozatal napjától számított két éven belül benyújtja a MAB-nak írásos beszámolóját, melyben részletesen ismerteti az ebben a jelentésben felsorolt hiányosságok pótlására tett intézkedéseket. A MAB a beszámoló beérkezését követő 30 munkanapon belül jelzi a doktori iskolának, ha helyszíni látogatást is szükségesnek tart. A pótlendő hiányosságok felsorolása az I.2. fejezetben található; amennyiben ezek pótlása nem történik meg az előírt határidőre, a MAB megvonja az akkreditációt a doktori iskolától.

Az egyes ESG-pontokat tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatóak. Mérlegelésüket a doktori iskolára bízva a Bizottság, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

I.1. Főbb erősségek

A MAB fontos célja, hogy az akkreditációs eljárások során tapasztalt jó gyakorlatokra felhívja a doktori képzést folytató intézmények figyelmét. A Bizottság e célból összegyűjtötte azokat a gyakorlatokat, melyeket példaértékűnek talál, s melyekből más doktori iskolák is ötleteket meríthetnek.

- A DI a működés-fejlesztési tevékenysége során kiemelten kezeli a hallgatók visszajelzéseit. Például, a képzést a DIT évről évre áttekinti, és legutóbb 2020-ban, részint a hallgatói vélemények alapján, jelentős változtatásokat eszközölt rajta.
- Jó gyakorlatot mutat a DI képzési tevékenységének illeszkedése az egyetemi pszichológia oktatáshoz, az intézet oktatói véleményeinek becsatornázása a DI gyakorlatába, az oktatói teljesítményadatok, az oktatói munka hallgatói véleményezésének értékelése.
- A foglalkoztatott oktatók és témavezetők 50%, illetve 50% -a nő, ami az arányos nemek közötti eloszlást és esélyegyenlőséget tükrözi. Ugyanakkor, jelentős lehet a többségében doktorandák szempontjából, akik a szakterület doktori képzéseinek a többségét képviselik.
- Az oktatók és a hallgatók közötti szoros kapcsolat (legalább havi rendszerességgel) elősegíti a hallgatók előmenetelét, kellő informáltságát és kéréseik, visszajelzéseik gyors figyelembevételét.

I.2. Monitorfeltételek

ESG 1.1 A minőségbiztosítási politika területén:

- A kari minőségfejlesztési célok szisztematikus lebontása és évenként történő monitorozása.
- A DI Minőségbiztosítási Tervének kiegészítése, az ESG szempontjaival összhangban történő kialakítása szükséges.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok területén:

- Szükséges egy középtávú terv kidolgozása a képzés fejlesztésére és az ehhez kapcsolódó minőségbiztosítási adatok (oktatói és hallgatói visszajelzések) és döntések (melyik testület, mikor tárgyalja) pontos megfogalmazása, szabályzatokba foglalása és elérhetővé tétele (pontosan hol és mikor jelenik meg a döntés, mikorra várhatók a következmények) mind a hallgatók, mind a külső érdeklődők számára.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése területén:

- A DI rögzítse szabályzati szinten a felvételi bizottság összetételének részleteit.
- A DI pontosítsa a szabályzatát, miszerint a szóbeli vizsgán a felvételi bizottság csak a pontszámot közli a felvételizővel és az elutasítás indokát nem.
- A DI rögzítse szabályzati szinten, hogy az egyéni felkészülőkkel szemben milyen tudományos és szakmai bemeneti követelményeket támaszt.
- A komplex vizsga témaköreit a Képzési Tervben fel kell sorolni (ld. Nftv. 72. § (5) bekezdés).
- A tudományterületi doktori tanács Működési Szabályzata és Ügyrendjében rögzített fokozatszerzési eljárási díjak rendszerét az Nftv-hez szükséges igazítani az egyetemnek (ld. 81. § és 83. § (1) bekezdés).
- A Kormányrendelet (13. § (3) bekezdés) értelmében a DI szabályzatában rögzíteni kell a nyelvi követelmények teljesítéséhez elfogadott valamennyi idegen nyelvet.
- A DI a publikációs követelmények és a kreditszámok közötti eltérést oldja fel (részletekért ld. ESG 1.4-es fejezet).
- Tekintettel arra, hogy jelenleg kötelező eleme a fokozatszerzési eljárásnak: a DI rögzítse szabályzati szinten az előzetes vita (műhelyvita, házi védelem) eljárásrendjét.

ESG 1.5 Az oktatói feltételek biztosítása területén:

- Fontos a témavezetői kinevezés feltételeit objektív módon, minőségbiztosítási szempontból követhetően, megfogalmazni az egyetemi és Bölcsészet és Társadalomtudományi Kar (BTK) doktori szabályzat függvényében; ezzel együtt szükséges tisztázni a társtémavezetés feltételeit, annak időtartamát, és az önálló témavezetővé válás kritériumainak a rögzítését a DI Szervezeti és Működési Szabályzatában.
- Szükséges a törzstagok, témavezetők, és társtémavezetők tudományos teljesítményének rendszeres (pl. évente történő) kiértékelése és azok megbeszélése a szerepkörükhöz tartozó elvárások vetületében.

ESG 1.7 Az információkezelés területén:

- Fontos az oktatói munka hallgatói véleményezése összegzett eredményeinek közzététele.
- Szükséges továbbá a DI teljesítmény és minőség adatainak évenkénti megfigyelése, átfogó értékelésének közzététele.

ESG 1.8 Az információk nyilvánossága területén:

- A nyilvános felvételi felhívás tartalmazza az alábbiakat is: pontozási rendszer (beleértve az elérendő minimum pontszámot), az egyes doktori iskolába felvenni tervezett létszám és az egyéni felkészülőkkel szemben támasztott követelmények.
- A DI Tanács működésének transzparenciáját növelni szükséges a honlapon. A tanács névsora, beosztása – beleértve a doktorandusz érdekképviselői tagot – legyen nyilvános.
- A DI nyújtson részletes tájékoztatást oktatóiról, témavezetőiről, valamint végzettjei elhelyezkedéséről.

II. Látogatóbizottsági értékelés

II.1. A doktori iskola általános helyzetképe

A Pécsi Tudományegyetem (PTE) Pszichológia Doktori Iskolája 1997-ben jött létre; 1998-ban indított először doktori képzést. Az országban hat doktori iskolában folyik képzés a pszichológia területén, de önállóan specializált csak az ELTE-n és a BME-n működik. Viszont az utóbbi specifikusan a kognitív tudományágakra összpontosít. Ezáltal a PTE Pszichológia DI-hoz hasonló doktori iskola jelenleg az országban csak az ELTE-n működik. A DI hat pszichológiai programmal rendelkezik; a programokat az EDT hagyja jóvá. A programok pontos neve: 1) Evolúciós- és Kognitív Pszichológia Doktori Program, 2) Személyiség- és Egészségpszichológia Doktori Program, 3) Fejlődés- és Klinikai Pszichológia Doktori Program, 4) Szociálpszichológia Doktori Program, 5) Elméleti Pszichoanalízis Doktori Program és 6) Alkalmazott Pszichológia Doktori Program. A Pszichológia DI követi az egyetemi és a BTK doktori szabályzatát; egyben önálló szabályzattal is rendelkezik. A doktori iskolának 50 oktatója, 32 témavezetője és hét törzstagja van. Az egyetemen nincs hasonló kutatási területű DI. Utolsó MAB akkreditációja 2019/2/VIII/8/2/1253 számú határozata alapján 2020-07-31-ig volt érvényes, majd 2021-06-25-án a MAB meghosszabbította 2022-12-31-ig. A DI-ben eddig megítélt összes tudományos fokozatok száma 141. Jelenleg 57,5 aktív hallgatója van. A DI 2022 szeptemberétől az EDT, szenátus és Oktatási Hivatal által jóváhagyott angol nyelvű programot (Doctoral Program of Psychology) tervez indítani.

II.2. A törzstagok tudományos és/vagy művészeti tevékenysége

A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) meghatározza a törzstagság kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) pontja

értelmében, hogy törzstag az lehet, aki *„a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis (a továbbiakban: Adatbázis) alapján vizsgálendő”, és c) pontja értelmében, hogy „művészeti alkotásra épülő habilitáció esetén alkotásai országosan és nemzetközileg ismertek és elismertek, továbbá ezt mértékadó, nemzetközi művészeti fórumok pozitív visszhangja igazolja”.*

A LB véleménye alapján, egyértelműen megállapítható, hogy a PTE Pszichológia Doktori Iskola hat törzstagja:

Bereczkei Tamás egyetemi tanár,

Bigazzi Sára egyetemi docens,

Fekete Sándor egyetemi tanár,

Hollódy Katalin egyetemi tanár,

Láng András egyetemi docens,

Péley Bernadette egyetemi tanár,

a Kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) és c) pontjában foglaltaknak megfelelően folyamatos, magas szintű tudományos és/vagy művészeti tevékenységet folytatnak.

Az egyik törzstag, **Kis Szabolcs** egyetemi docens, tudományos tevékenysége, annak ellenére, hogy elfogadható, folyamatos és aktív, a többi törzstagokhoz viszonyítva szerényebb, mégis a Bizottság véleménye szerint megfelel a Kormányrendeletben megfogalmazott feltételeknek a 2017 és 2021 közötti MTMT-ben (2022.03.17-én) szereplő adatok alapján. Viszont, erősen javasolt, hogy tudományos tevékenysége fokozottabb legyen a következő években és a DI fogalmazzon meg minimális elvárásokat a törzstagok publikációs tevékenységét illetően.

A DI vezetője: Bereczkei Tamás a szakterületen ismert és nagyra becsült egyetemi tanár, az MTA doktora, és az Evolúciós és Kognitív Pszichológia programvezetője. Az MTMT több mint 300 tudományos közleményét tartja nyilván, független idézettségének a száma több mint 3000, Hirsch indexe: 28. Nyolc magyar nyelvű és két idegen nyelvű könyv szerzője, és további nyolc szakmai könyv szerkesztője. Alapítója és jelen vezetője az *„Evolutionary Research Group of Pécs”* nemzetközi kutatócsoportnak, amely több intézet és tanszék kutatóival kollaborációs kapcsolatban működik együtt. Immár 15 hallgatót vezetett sikeres fokozatszerzéshez és 2016 és 2019 között a PTE BTK dékánja volt. Összességében a DI vezetője magas szinten megfelel minden kritériumnak a szakmai feladatkörének betöltéséhez.

II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Sztenderd: *Az intézmények rendelkezzenek publikus és a stratégiai menedzsment részét képező minőségbiztosítási politikával. Ezt a belső érintettek [azaz a hallgatók, az oktatók és a nem oktató személyzet] dolgozzák ki és valósítsák meg, megfelelő struktúrák és folyamatok révén, a külső érintettek [felhasználók, munkaadók, partnerek] bevonásával.*

A Pécsi Tudományegyetem (PTE) ESG-alapú minőségirányítási rendszert működtet. A minőségirányítási rendszerért felelős vezető a PTE rektora, míg a minőségirányítási rendszert a Szenátus minőségfejlesztési bizottsága irányítja. A szervezeti egységek minőségirányítási feladatait (a szervezeti egység testületeinek és vezetőjének felügyelete mellett) adott szervezeti egység (kar, klinikai központ) minőségirányítási vezetője látja el. A PTE publikus (honlapon elérhető) minőségbiztosítási politikával rendelkezik. A minőségpolitika értékekre lebontva kezeli az egyetem lényeges, általános minőségfejlesztési törekvéseit, melyek összhangban állnak az ESG szempontjaival.

A PTE-n alkalmazott minőségirányítási rendszer működtetésének módját minőségirányítási szabályzat szabályozza, ami egyértelműen tisztázza az ESG-vel való összhangot. A PTE egyértelmű minőségcélokat állapít meg évente, melyek szintén összhangban állnak az ESG-vel, nyilvánosak és évente monitorozottak. A monitorozás intézményi és szervezeti egység (kar és klinikai központ) szintjén történik meg, melynek eredményeit a PTE honlapján teszik közzé.

A PTE által alkalmazott minőségirányítási rendszer kiterjed valamennyi szervezeti egység szintjére. A Minőségirányítási Szabályzat a karok és a klinikai központ feladatait, eljárásait definiálja. A doktori iskolák minőségirányítási gyakorlata a karok minőségirányítási gyakorlatába illeszkedve valósulnak meg.

A PTE Pszichológiai Doktori Iskola (DI) önálló minőségbiztosítási alrendszer nem működtet. Minőségbiztosítási gyakorlata során a DI figyelembe veszi az (egyetem Minőségirányítási Szabályzatán túl) egyetem doktori szabályzatát, a Bölcsészeti és Társadalomtudományi Kar (BTK) doktori szabályzatát, a BTK Működési Szabályzatát és Ügyrendjét. A DI minőségbiztosítási tevékenységének felelőse a DI vezetője. A DI minőségbiztosítási tervvel rendelkezik, melyet évente felülvizsgál. Működési gyakorlatáról, illetve eredményeiről évente szabályzatban rögzített minőségbiztosítási jelentést készít a tudományterületi doktori tanács részére. A DI működésének monitorozásában az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács is szerepet vállal, éves áttekintő tevékenysége során. A DI – elsősorban a keretein belül zajló kutatási feladatok ellátása során – szoros együttműködést ápol a PTE Klinikai Központ, az Általános Orvostudományi Kar, valamint a BTK további intézeteivel. E szervezeti egységekben (a DI-hoz hasonlóan) a PTE minőségirányítási szabályai az irányadóak.

A DI a működés-fejlesztési tevékenysége során kiemelten kezeli a hallgatók visszajelzéseit, az oktatók karrier és teljesítmény-adatait, a doktoranduszok teljesítmény adatait, a kurzusok és a tőrzstagok megfelelőségét leíró adatokat.

Bár a PTE az ESG-t alapul vevő minőségirányítási szabályzatot alkotott, az értékelt Pszichológiai Doktori Iskola minőségbiztosítási terve nem az ESG-vel összhangban került kialakításra. Az egyetemi minőségirányítási szabályzat szervezeti egység szintű értelmezését nem tartalmazza, a minőségirányítás főbb kereteit (minőségtervezés, minőségértékelés, -monitorozás, -visszacsatolás) illetve eljárási kérdéseit nem tárgyalja. A BTK minőségcéljai nem kerülnek a doktori iskolák szintjén lebontásra, a célkijelölés és értékelés kari szinten valósul meg. A DI ellenőrizhető minőségcélokat nem fogad el, minőségcélok rendszeres monitorozása nem valósul meg.

A DI – az intézetbe integrált sajátos helyzetéből következően – a hallgatók és az oktatók bevonását a minőségfejlesztésbe a Pszichológia Intézetben alkalmazott megoldásokkal összefonódva valósítja meg. Kiváló gyakorlatot mutat a DI képzési tevékenységének illeszkedése az egyetemi pszichológia oktatáshoz, az intézet oktatói véleményeinek becsatornázása a DI gyakorlatába, az oktatói teljesítményadatok, az oktatói munka hallgatói véleményezésének értékelése a DI működési céljaival összhangban. A doktoranduszok bevonása a DI működésébe rendszeres (a doktoranduszok képviselője a Szenátusban, a Kari Tanácsban, az Intézeti Tanácsban, a Doktori Tanácsban, a Felvételi Bizottságban, valamint az OMHV csoportban biztosított).

Bár a DI szakmai (képzési, kutatási) folyamataiban a PDCA-ciklus (Plan-Do-Check-Act) működtetése mélyen beágyazottan, igazoltan tetten érhető (képzési programok tervezése, programvezetők rendszeres beszámolósi tevékenysége, hallgatói teljesítmények rendszeres monitorozása, DI vezetőjének oktatók felé történő informális visszajelzési rutinja), a DI működésfejlesztése során ugyanez a szisztematikusság nem érhető tetten. Nem azonosítható átfogó célkijelölés, e célok érdekében meghatározott fejlesztési beavatkozások meghatározása. A DI bár több helyről gyűjt információt tevékenysége megfelelőségéről (lásd I.7. fejezet), az érdekeltek felé korlátozott visszajelzés valósul meg a fejlesztések megvalósításáról, a DI értékelési, döntéshozatali folyamatáról.

A DI minőségfejlesztési gyakorlata megfelel a DI méretének és a Pszichológia Intézettel összefonódott sajátos helyzetének, működési gyakorlatának. Jelenlegi formája (a jelenlegi keretek és alkalmazott rutinok mellett) jól szolgálja a DI kiválóságának fenntartását, ugyanakkor a DI tervezett növekedése várhatóan e működési kereteket szétfeszíti, ezért adott pontokon fejlesztése mindenképpen indokolt.

Ajánlások

A Bizottság javasolja a DI működésfejlesztés átfogó monitorozásának kiépítését, ennek keretében:

- a tudományterületi doktori tanács felé teljesített éves beszámoló Minőségbiztosítási Tervvel összhangban lévő szempontjainak kidolgozását és érvényesítését.
- az oktatók, a hallgatók, és a további belső és külső érintettek felé történő visszacsatolási mechanizmusok kiépítését és érvényesítését.
- A Bizottság javasolja továbbá működési folyamatok feltárását, e területen a tervezési, fejlesztési értékelési és visszacsatolási mechanizmusok megerősítését.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

Sztenderdek: *Az intézmények rendelkezzenek folyamatokkal képzési programjaik kialakítására és jóváhagyására. A képzési programokat úgy kell kialakítani, hogy elérjék kitűzött céljaikat, beleértve az elvárt tanulási eredményeket. A program révén megszerzhető képesítés legyen világosan meghatározott és közzétett, utalással a nemzeti képesítési keretrendszer megfelelő szintjére, s ennek révén az Európai Felsőoktatási Térség képesítési keretrendszerére.*

Az intézmények folyamatosan kísérik figyelemmel és rendszeres időközönként tekintsek át képzési programjaikat, biztosítandó, hogy azok elérjék kitűzött céljaikat, illetve megfeleljenek a hallgatók és a társadalom igényeinek. Ezen értékelések eredményezzék a programok folyamatos javulását. Az ennek folytán tervezett vagy megtett intézkedéseket minden érdekelt felé közölni kell.

A DI hat párhuzamos programjával egyike a magyar pszichológiai oktatás két hagyományos és a pszichológia tudományát szélesen átfogó iskoláinak. A DI általános célkitűzései világosan megfogalmazottak, és ennek megfelelően, az oktatás alaposan kidolgozott, az egyes programokra részletesen specifikált, és szervesen épül a PTE Pszichológiai Intézet BA és MA képzésére. Az egyes programokhoz tartozó kötelező és szabadon választható tárgyak listája pontosan meghatározott, benne részletezve a pszichológus diplomával nem rendelkező hallgatókra vonatkozó külön követelményeket. A programok közötti a kapcsolódási pontok és a programok specifikus elemei jól átgondoltak, azonban egységes szerkezetű bemutatás hiányában kevésbé jól átláthatóak a DI-be jelentkezők számára. Ez a hiányosság megnehezíti a programok közötti kollaborációs munkát. Az egyes programokat a DI Szervezeti és Működési Szabályzatának (továbbiakban: SZMSZ) 5. paragrafusa alapján a programvezetők irányítják, a DIT felé javaslatot téve a kurzusokra és témakiírásokra, valamint az oktatók és a témavezetők személyére.

A BTDT Működési Szabályzata és Ügyrendje alapján a „*doktori iskolák szabályzataikban rögzítik, hogy oktatási, kutatási gyakorlatként milyen munkát fogadnak el.*” A DI bár rögzíti, hogy a Kutatási/oktatási gyakorlat c. tárgy 8 kreditet ér, de a követelmények nem nyilvánosak, az önértékelés alapján a „*A programvezetők, témavezetők, oktatók tájékoztatják a hallgatókat az*

egyres tárgyak, illetve és önálló kutató/oktatómunkával megszerezhető kreditek követelményeiről. Az interjúk alapján a témavezető javaslatára, a programvezető hagyja jóvá a kutatási krediteket. A programok között nincs egységes elvárásrendszer a kutatási követelményeket illetően.

Általában a hallgatói (akiknek többsége a saját MA képzésből kerül be), és az oktatói szemlélet egyaránt implicit módon a graduális képzés folytatásának tekinti a doktori képzést. Ezt támasztja alá, hogy nagyon alacsony a hallgatók nemzetközi képzőhelyeken eltöltött ideje. Ugyanakkor a DI igen jó kapcsolatokat ápol az egyetemen belüli más intézményekkel, melyet az ezeken a területekben érintett doktoranduszok ki is használnak. Sajnos, azonban ez a hat programnak csak kisebb részét érinti. Ezt a problémát a DI részben meghívott előadók segítségével kívánja orvosolni, ami a jelenleg javuló anyagi helyzetben valószínűleg a korábbinál jobban felfuttatható. A hamarosan induló angol nyelvű képzés is további nyitáshoz vezethet.

A képzést a DIT évről évre áttekinti, és legutóbb 2020-ban, részint a hallgatói véleményekre alapozva, jelentősebb változtatásokat eszközölt rajta. Ugyanakkor, összehasonlítás hiányában, a hallgatóknak sincsen kellő áttekintésük a jelenlegi kereteken túlmenő javaslatok tételéhez. A hallgatói akkreditációs kérdőívben kapott visszajelzések többsége alapján a képzési program kialakításába és felülvizsgálatába a doktori iskola nem vonja be az elvárt mértékben a doktoranduszokat.

A képzésre, a témakiírókra vonatkozó információk a külső érdeklődők számára nehezen megtalálhatók és az angol nyelvű témaválasztási lehetőségek még nem elérhetők.

Az oktatók és a hallgatók közötti kapcsolat példamutatóan szoros: legalább havi, szükség esetén heti vagy annál is sűrűbb rendszerességű. Ez elősegíti úgy a hallgatók előmenetelét, mint a hallgatói kérések és visszajelzések gyors figyelembevételét. A hallgatókkal szemben támasztott követelmények egyértelműek, és a szoros hallgatói-oktatói kapcsolat folytan kellően működnek.

Összességben véve, a DI kis mérete és a hallgatók és oktatók közötti szoros kapcsolat révén magas szintű képzést nyújt, és a minőségbiztosításhoz szükséges információ áramlása biztosított. Ugyanakkor, éppen a szűk, "családias" működés felveti a kissé zárt rendszer veszélyeit: az informális, közvetlen kapcsolatokra és jó belső tájékozódásra építő minőségbiztosítási rendszer jelenlegi magas szintje nehezen fenntartható a tervezett növekedés, különösen az angol nyelvű képzés beindulásakor.

Ajánlások

Javasolt egy közös Képzési Terv/Program dokumentum elkészítése, amely az összes doktori programot bemutatja, egységes szerkezetben és rávilágít ezek kapcsolódási pontjára.

A DI rögzítse szabályzati szinten, hogy a Kutatási/oktatási gyakorlat c. tárgy teljesítéséhez milyen követelményeket támaszt a hallgatókkal szemben. Ez a témavezetők és a doktoranduszok számára is megkönnyíti a tervezést.

A minőségbiztosítási adatutak és döntések pontos megfogalmazása, szabályzatokba foglalása és elérhetővé tétele mind a hallgatók, mind a külső érdeklődők számára.

Magyar és nemzetközi együttműködések keresése, formalizálása, és az ezekből fakadó kurzus/kredit lehetőségek nyilvánossá tétele a hallgatók számára.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Sztenderd: *Az intézmények biztosítsák képzési programjaik olyan megvalósítását, amely aktív szerepre ösztönzi a hallgatókat a tanulási folyamat létrehozásában. A hallgatók értékelése tükrözzé ezt a megközelítést.*

A DI viszonylag alacsony hallgatói létszáma ellenére meglehetősen változatos képzést kínál: hat programjában évente mintegy 30-40 szakmai tárgy között választhatnak a hallgatók. A különböző programok átjárhatók, így a hallgatók nemcsak a saját programjuk által meghirdetett kurzusra jelentkezhetnek. A meghirdetett órák három hallgató jelentkezése esetén már elindulnak. A hallgatók jelzése alapján esetenként nehézséget okoz a program résztvevőinek eltérő szakmai háttere, amit az óraadók a kurzus tematikáját rugalmasan a körülményekhez igazítva igyekeznek orvosolni.

Az adminisztrációs munkatársak elmondása szerint, a doktoranduszok számára a félév kezdete előtt a részletes tanterv, a meghirdetett kurzusok és azok időpontjai ki vannak küldve, a Neptunban elérhető az egyes tárgyak tematikája is, így a hallgatók számára megfelelően tervezhető a féléves munka és előrehaladás. Minden kurzus félévenként 14 idősavnyi kontaktórát jelent a hallgatók számára, amit az optimális időgazdálkodás érdekében általában tömbösítve tartanak meg.

Az önköltséges és az államilag támogatott hallgatók képzése egy ponton élesen különválnak. Az ösztöndíjas hallgatóknak a DI előírja heti minimum három nap intézeti munka teljesítését. A hallgatók elmondása szerint ez nem jelent számukra terhet, a bent töltött idő hasznos és segíti szocializációjukat is. Mivel a költségtérítéses hallgatók számára ez nincs előírva, így elképzelhető, hogy az ő integrációjuk az egyetemi közösségbe eltérő módon valósul meg.

A hallgatók előrehaladását az DI folyamatosan nyomon követi. A megkérdezett hallgatók és oktatók véleménye szerint a DI-ben a témavezető/doktorandusz arány megfelelő és képes biztosítani a minőségi együttműködést. A vonatkozó szabályozás szerint egy témavezetőnek maximum hat témavezetettje lehet, de lehetőség van feles (kivételes esetekben akár 25%-os) témavezetésre is. A hallgatói akkreditációs kérdőíves visszajelzések alapján: a

témavezetőkkel való kapcsolat döntően jó, azonban néhány hallgató éles kritikát fogalmazott meg a közös munkával kapcsolatban.

Amennyiben a hallgató nem talál témájának megfelelő szakértőt az egyetemen belül, lehetőség van külső témavezetésre is. Ebben az esetben az oktatók elmondása alapján a kollaboráció jól működik, az egyetem lehetőség szerint a külsős témavezető mellé igyekszik egy belső társtémavezetőt is biztosítani.

Az egyéni nehézségeken túl a DI-ben példás a hallgatók fejlődésének nyomon követése. A szerda 12-14 óra közötti időszak az ösztintézményi műhelyfoglalkozás számára van dedikálva, ekkor lehetősége van mindenkinek a kutatása bemutatására az egyetemi polgárok számára. A megkérdezett programvezetők heti-kétheti rendszerességgel konzultálnak a doktoranduszok kutatásának állapotáról, ezen alkalmakkor a hallgatók adminisztratív kérdésekkel, konferencia-részvételi és publikálási tanácsokért is fordulhatnak feléjük.

Ugyan a publikációval kapcsolatos követelmények a szabályzatban fel vannak tüntetve, a gyakorlatban a publikációs kreditek elszámolása nem minden esetben zajlik zökkenőmentesen. A több alkalommal említett „szürke zónába” tartozó, publikációk egyedi megítélése folyamatos konfliktusforrás a hallgatók és a programvezetők között.

A hallgatói véleményezés rendszere megoldott, azonban nem hibátlan. Felmerültek anonimitással kapcsolatos aggályok a hallgatók részéről, valamint az intézményi adminisztráció beszámolója alapján az eredmények visszacsatolása a hallgatók irányába nem megoldott. Az alacsony kitöltési arányt az utóbbi időkben viszont sikerült adminisztratív ösztönzőkkel (előzetes tárgyfelveleteli lehetőséggel a kitöltők számára) némiképp emelni.

Az egyetem rendelkezik saját Etikai Kódexszel, azonban a hallgatók számára nem nyilvánvaló, hogy kihez tudnak fordulni jogsértés esetén.

Ajánlások

A hallgatói visszajelzések alapján javasolt átgondolni a költségtérítéssel és az állami finanszírozott képzésben résztvevők követelményeinek és egyetemi életútjának egymáshoz való közelítését.

Bár a témavezetőkkel kapcsolatosan döntően kedvező véleményt fogalmaztak meg a hallgatók, érdemes lenne az egyedi panaszokra nagyobb hangsúlyt fektetni. Mivel az oktatók beszámolója alapján a társtémavezetői rendszer jól működik, a problémás eseteket lehetne ily módon orvosolni.

A hallgatók véleményét érdemes lenne gyakrabban meghallgatni, valamint kommunikálni feléjük, hogy mi módon lettek a meglátásaik a képzési programba becsatornázva.

A jogorvoslati lehetőségekről szóló tájékoztatásnak hasznos lenne láthatóbb felületet biztosítani.

A szabályzatokat érdemes lenne a törvényi változásoknak megfelelően aktualizálni (az Nftv. 117/G § paragrafusának Működési Szabályzatba való beemelése) és online elérhetővé tenni. Angol nyelvű képzés indítása esetén azt idegen nyelven is a hallgatók rendelkezésére kéne bocsátani.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

Sztenderd: *Az intézmények következetesen alkalmazzák a teljes hallgatói életciklust lefedő, előzetesen meghatározott és közzétett szabályzataikat, például a hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése tekintetében.*

A felvételi eljárást a PTE Doktori Szabályzata és a DI SZMSZ) írja le. A szabályozás kitér a felvételi bizottság tagjainak kiválasztására és az értékelés rendszerére is, így az elérendő minimum pontszámra is (70 pont). Nem derül ki ugyanakkor egyik dokumentumból sem, hogy a felvételi bizottság összetételére vonatkozóan vannak-e előírások. A bizottság létszáma rögzített (3 fő), a lefolytatott interjúk alapján az összetétel az alábbi: programvezető, a programból egy oktató és egy doktorandusz.

Az intézeti honlapon elérhető felvételi tájékoztató rövid, bővebb információkért átirányítják az érdeklődőt a kari honlapra. Az itt elérhető felhívás – tekintettel arra, hogy az összes kar alá tartozó doktori iskolát bemutatja – hosszú és részletes. Az alábbiakról azonban nem nyújt tájékoztatást: pontozási rendszer (beleértve az elérendő minimum pontszámot), az egyes doktori iskolába felvenni tervezett létszám.

A DI SZMSZ-e alapján *„Minden felvételi napon az aznap szóbeli felvételi meghallgatáson részt vett pályázó pontszámát, felvételi eredményét közölni kell. [...] az elutasítás okát is meg kell indokolni a szóbeli meghallgatást követő eredményhirdetéskor.”*, ugyanakkor a lefolytatott interjúk alapján csak a pontszámot közlik a felvételizőkkel, hiszen a felvételtől nem a felvételi bizottság dönt. Ezek alapján a szabályzat szövegezésének pontosítása szükséges.

A kari felvételi felhívás jelzi, hogy a doktori iskolák a komplex vizsgával belépő egyéni felkészülőt is fogadnak, ugyanakkor nem rögzített, hogy a DI milyen specifikus, tudományterületi és -ági szakmai és tudományos követelményeket támaszt a felvételizők elé. Az interjúk elhangzottak alapján a DI nem ír elő időbeli korlátot a diploma megszerzését követően, de a publikációkat illetően a követelmények kétszeresét kell teljesítenie a jelentkezőnek. A DI ilyen esetben egyénileg mérlegeli a publikációs teljesítményt.

A fokozatszerzéshez szükséges második nyelvről a DIT egyénileg határoz, de elvárás, hogy *„valamely a tudományos közlemények számára elfogadott világnyelv legyen”*.

A minimum publikációs követelmények egy (1) első szerzős lektorált tanulmány hazai pszichológiai szakfolyóiratban vagy tanulmánykötetben és egy (1) első szerzős lektorált idegen nyelvű tanulmány nemzetközi (ezeknek a publikációknak az elvárt impakt értéke vagy Q besorolása nincs meghatározva) pszichológiai szakfolyóiratban vagy tanulmánykötetben. Ez a minimum követelmény, maximálisan 28 kreditet generálhat, de csak akkor, ha a magyar első szerzős publikációt egy angol első szerzős publikációval kiváltja a hallgató (ha nem teszi azt, akkor a két publikáció maximum 24 kreditet ér, amennyiben a hallgató első szerző mind a kettőn). Ezzel szemben, a publikációs követelményekre vonatkozó minimum kreditszám 30 (ugyancsak minimum 30 kreditet kell szerezni öt-tíz konferencia részvétellel). Tehát a publikációkért adott kreditszámok és az elvárt minimális publikációs kreditszám nem egyeznek meg: a minimum két publikációval nem lehet teljesíteni a minimum elvárt publikációs krediteket. Ahhoz, hogy a hallgató teljesítse a minimum 30 kredit publikációs követelményt, szüksége van még egy első szerzős, vagy egy (akár kettő) másodszerzős publikációra is. Az intézeti honlapon elérhető egy egyoldalas dokumentum: *Publikációs és konferencia részvételi követelmények* címen, amit javasolt beépíteni a DI szabályzó dokumentumába (pl. Képzési Terv) és a kreditszámok illeszkedését felülvizsgálni.

A fokozatszerzési eljárás folyamata, a disszertáció és tézisek benyújtási, formai és tartalmi követelményei rögzítettek; az oklevél minősítése a nyilvános vita minősítésén alapul.

A BTDT Működési Szabályzata és Ügyrendje rögzíti az oklevél kiállításának díját, valamint, hogy az idegen nyelven folytatott fokozatszerzési eljárás díját a „*doktori iskola/program esetenként szabja meg*”. Ez a szabályozás nem tekinthető transzparensnek, illetve teljesskörűnek. Állami ösztöndíjas doktoranduszok esetében díjmentesen igénybe vehető szolgáltatásnak minősül a fokozatszerzési eljárás a hallgatói jogviszony fennállása alatt, és az oklevél első alkalommal történő kiállítása is (Nftv. 81. §). Önköltséges hallgatók esetében pedig a felsoroltak az önköltség összegének részét képező szolgáltatásnak minősülnek (Nftv. 83. § [1] bekezdés).

A műhelyvita szervezésének lehetőségét és lebonyolítását a BTDT a DI hatáskörébe utalja, de rögzíti, hogy az előzetes vitát a DIT szervezi meg. A DI SZMSZ-e alapján a programvezető a „*benyújtásra kerülő disszertációkat előzetesen véleményezi, az elővita („házi védelem”) eredményét és a felmerülő javaslatokat egyezteteti a DIT tagjaival.*”. Egyéb, műhelyvita lebonyolítására utaló szabályozás nem olvasható.

A DI SZMSZ-e rögzíti a komplex vizsga eljárásrendjét és követelményeit, ugyanakkor – bár történik rá utalás – a témaköröket és szakirodalomjegyzéket nem. Ezeket az intézeti honlapon, doktori programokra bontva elérhetővé tette a DI.

Az önértékelés alapján az elmúlt öt évben mindösszesen három hallgató vett részt külföldi részképzésen, kreditelismertetés nélkül. A BTDT Működési Szabályzata és Ügyrendje alapján a BTDT hagyja jóvá – a témavezető javaslata alapján – a külföldi tanulmányút során szerzett

ismeretek elfogadását. Ezzel szemben az önértékelés szerint a külföldi kurzusokat a szabadon választható kurzusok kategóriájában ismertetheti el a hallgató (limit nélkül), a programvezető javaslatára, a DI-vezető döntésével. Itt a szabályzók és a gyakorlat összehangolása indokolt. Ugyanezen dokumentum 7. sz. melléklete a korábbi, hazai vagy külföldi doktori képzésben folytatott teljesítmény elismertetésére használható kérelmet tartalmazza. A teljesítmény igazolója a DI vezetője vagy a programvezető.

Összességében megállapítható, hogy bizonyos követelmények, eljárások nincsenek írásban rögzítve, amiket a DI-nek – tekintettel a tervezett angol nyelvű képzés indítására is – mihamarabb pótolnia kell. Mindemellett a DI-nek ügyelnie kell arra, hogy az egyes programok között a teljesítmények értékelése transzparens és egységes követelményrendszer alapján történjen.

Ajánlások

Ajánlott a kreditelismerés kereteit, menetét összehangolni a gyakorlattal, illetve részletesebben szabályozni (pl. a doktorandusz a doktori iskola titkárának minimum két héttel a Bölcsészettudományi Doktori Tanács ülése előtt benyújtja az adott egyetemen folytatott tanulmányokról vagy kutatásról kiadott igazolást és/vagy kurzusleírást, a tanács pedig ez alapján dönt). Mindemellett fontos lenne annak felmérése, hogy miként lehetséges az informális tanulás útján szerzett tapasztalatokat a kreditátvitel rendjébe beemelni.

Minőségbiztosítás céljából, javasolt a publikációk követelményeket illetően megfogalmazni egy minimálisan elfogadható és kumulatív szakfolyóirat impakt értéket (pld. 2 - összesen), vagy a célfolyóiratok Q besorolását (pld. Q3). Ezek az értékek, természetesen, eltérőek lehetnek a magyar és idegen szakfolyóiratok között.

ESG 1.5 Oktatók

Sztenderd: *Az intézmények biztosítsák, hogy oktatóik megfelelő kompetenciával rendelkezzenek. Alkalmazzanak méltányos és átlátható eljárásokat oktatóik toborzására és továbbképzésére.*

A PTE Doktori Szabályzata a jogszabályi feltételeken felül előírja, hogy a doktori iskola vezetője MTA doktora címmel kell, hogy rendelkezzen (5. § (1) bekezdés). A DI önértékelési dokumentuma aránylag röviden foglalkozik az oktatókra és/vagy témavezetőkre vonatkozó feltételek, körülmények bemutatásával. Többek között, a témavezetői kinevezést illetően konkrét kritériumok nem olvashatóak benne. Viszont, a DI SZMSZ-e (5. § (3) bekezdés) előírja, hogy a témavezetőnek tudományos fokozattal kell rendelkezni és szakterületén elismert oktató vagy kutató kell, hogy legyen.

Úgy a PTE Doktori Szabályzata (8. § (3) bekezdés), mint a BTDT Működési Szabályzata és Ügyrendje (10. § (3) bekezdés) meghatározza, hogy „Témavezetést a fokozatszerzése után, a

doktori iskola tanácsa által meghatározott idő elteltével vállalhat az az oktató vagy kutató, aki önálló, dokumentáltan eredményes kutatómunkával és publikációs tevékenységgel rendelkezik. A témavezető a folyamatos tudományos tevékenységét az ODT adatbázisban nyilvántartott adatokkal igazolja.” Ezzel szemben az interjúk alatt kiderült, hogy teljeskörű témavezetés lehetséges amint a PhD-fokozat megszerzése megtörtént. Ez a gyakorlat elvileg megfelel a DI SZMSZ-ének, amely az egyetemi és a BTK szabályzatokkal szemben nem tartalmazza az előírt *„doktori iskola tanácsa által meghatározott idő elteltét”*: (5. § (3) bekezdés): *„Témavezetőnek tudományos fokozattal rendelkező, szakterületén elismert oktatót vagy kutatót javasolhat a program vezetője. A szakmai tapasztalatot és a témavezetésre való alkalmasságot elsősorban az elért szakmai eredményekhez és az oktatói, kutatói habitushoz köti.*” Továbbá, a DI SZMSZ-e nem tartalmazza azokat a kritériumokat, amelyek alapján az „elismertséget” és az „elért szakmai eredményeket, illetve elfogadott oktatói, kutatói habitusokat” objektíven meg lehet ítélni. A DIT egyedi elbírálása alapján a kevésbé tapasztalt témavezetők segítésére kettős témavezetést alkalmaznak.

Az oktató-témavezetők, az interjúk alapján, sokféle módon, de főleg pályázatokon keresztül, kapnak támogatást a tudományos munkájukhoz, a BTK hátrányos anyagi helyzetétől függetlenül. A pályázati információk nem feltétlenül szervezett módon jutnak el hozzájuk, de több forrásból is tudomást szerezhetnek az aktuális támogatási lehetőségekről. Az interjúk során az is kiderült, hogy ez a módszer működik; mégis ennek a strukturált alkalmazása, monitorozás szempontjából, nem mérlegelhető. A Pszichológiai Intézetben kiterjedt pályázati rendszerek működnek (Open Access díjak, konferencia-támogatások), melyek támogatják az oktatói mobilitást, nemzetközi tapasztalatszerzést és a kutatómunkát. Viszont, olyan lehetőségeket, mint az oktatói vagy kutatói Erasmus mobilitás, csak az oktatók kb. 10%-a használ ki, a megkérdezettek válasza alapján.

A DI hét törzstaggal rendelkezik, ebből öt egyetemi tanár (kettő az MTA doktora), és kettő habilitált egyetemi docens. Jelenleg 50 oktató (ebből nyolc professzor), és 32 témavezető (ebből négy professzor) van aktív állományban a DI-ben. Az MTMT 2022. március 16. adatai alapján a Pszichológiai Intézet munkatársai 2069 (684, az elmúlt öt évben) publikációt jelentettek meg elismert forrásokban, melyek összesen 7106 hivatkozást generáltak. A DI-hez köthető publikációk száma 1082, melyekre összesen 1946-szor hivatkoztak. Az elmúlt öt évben a DI-hez köthető publikációk száma 510, amelyből 2021-ben, 123 publikáció jelentette a rekordot. Következésképpen, a doktoranduszok, oktatók és kutatók részéről egy folyamatosan fejlődő produktivitás észlelhető. Érdekes még azt is kiemelni, hogy az aktív oktatók 56%-a és a témavezetők 50%-a nő, ami az arányos nemek közötti eloszlást és esélyegyenlőséget tükrözi, és fontos a több mint 70%-os doktoranda létszám szempontjából. A DI hat programja integrálja a pszichológiai tanulmányok egy jelentős részét, ami az oktatók kapacitásának maximális kihasználását igényli. Amíg a doktori képzés az oktatók prioritása,

a 2020. évi önértékelés és annak idei kiegészítése az oktatók túlterheltségét és magas óraszámát nagy kihívásként és korlátként tünteti fel, mindazok ellenére, hogy a Pszichológiai Intézet vezetősége rendszeresen mérlegeli az oktatók terhelését. A lefolytatott interjúk alapján, kívánatos lenne, ha a DI és a Pszichológiai Intézet megállapodna az egyetemi általános óraterhelés értékelés mellett a DI-ben történő témavezetés speciális terhelésének figyelembevételéről. Az oktatói leterheltség a beszélgetések során többször is felmerült, mégis az oktatók általánosságban elégedettséget fejeztek ki a munkakörülmények, infrastruktúrák, és szakmai előrehaladás szempontjából. Ezt az álláspontot megerősíti kilenc oktató sikeres habilitációja az elmúlt öt évben. Az intézet több friss PhD-val rendelkező saját (végzett) hallgatóját is alkalmazta az utóbbi időben, vélhetőleg úgy az utánpótlás, mint az oktatói terhelés megoldásában. A kari vezetés szerint, továbbá, a nemrég lezajlott modellváltás lehetővé fogja tenni, hogy külsős előadók bevonásával a DI oktatóinak oktatási terhei a közeljövőben csökkenjenek. Az oktatói teljesítmény rendszeresen értékelésre kerül a Neptun rendszerben, és a Doktorandusz Önkormányzat (DOK) képviselője ismerteti annak eredményét a DIT-üléseken. A DIT megfontolja, mérlegeli és akció tervet dolgoz ki (ha szükséges) válaszul a hallgatói véleményekre, ami minőségbiztosítás szempontjából egy jó gyakorlat.

A törzstagok életkorának emelkedése kockázatként szerepel az önértékelésben, a DI jövőbeni működésének a tekintetében. Ennek megakadályozására a DI két habilitált docens törzstagot vont be a DI munkájába. Viszont, a DI vezetősége azt várja, hogy a számos sikeres habilitációs védések létszáma a jövőben emelni fogja a törzstagság merítési forrását.

Ajánlások

A témavezetői megfelelés pontos kritériumait fontos lenne a DI SZMSZ-ében összhangba hozni úgy a PTE Doktori Szabályzatával (8. § (3) bekezdés), mint a BTDT Működési Szabályzatával és Ügyrendjével (10. § (3) bekezdés). Továbbá minőségi biztosítás szempontjából hasznos lenne a DI SZMSZ-ében meghatározni azokat a mérlegelhető kritériumokat, amelyek alapján az „elismertséget” és az „elért szakmai eredményeket, illetve elfogadott oktatói, kutatói habitusokat” el lehet bírálni.

Az oktató-témavezetők támogatási lehetőségeit érdemes átlátható módon, mindenki számára elérhető forrásokban nyilvánosságra hozni. Az oktatói mobilitást úgy tapasztalatcsere, mint partner egyetemekkel való kollaborációs kapcsolatok fejlesztésének az érdekében: ajánlott jobban népszerűsíteni az oktatók között, és a lehetőséggel nem élő kollégák ösztönzésének módját ajánlott megtalálni.

A törzstagok tudományos munkájának a rendszeres monitorozása erősen ajánlott.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

Sztenderd: *Az intézmények megfelelő finanszírozási forrásokkal rendelkezzenek a tanulási és tanítási tevékenységekhez, valamint biztosítsanak adekvát és könnyen hozzáférhető tanulástámogató feltételeket és hallgatói szolgáltatásokat.*

A széles tantárgyválaszték mellett a hallgatók számos kutatócsoport és labor tevékenységébe is bekapcsolódhatnak. Ezek a műhelyek igyekeznek a tudományos életpálya minél több szakaszából bevonni a kutatókat, így a doktoranduszok gyakorlott kutatók mellett graduális képzésben részt vevő hallgatókkal is együtt dolgoznak. A kutatócsoportban való részvétel által a hallgatók integrálódnak az egyetemi és egyetemen kívüli tudományos közösségbe, valamint publikációs és konferencia-részvételi lehetőséghez jutnak.

A publikációk megszületését az egyetem által szervezett publikációs kurzusok segítik, amelyek az oktatók és doktoranduszok számára egyaránt nyitottak. Létezik az egyetemen egy Tudásközpont, ahol publikációk írásával, konferenciárészvétellel és általában véve a kutatási munkával kapcsolatban segítenek. A központ ugyan elsősorban a PTE kutatói részére jött létre, de nyitott az ambiciózus hallgatók számára is.

A hallgatók rendelkezésére álló Pszichológiai Labor folyamatosan fejlődik: a detektív tükörrel is rendelkező öt helységben helyet kap négy kamera, két mikrofon, valamint ez évtől már az EEG készülék is. A hallgatókat már a kezdetektől bevonják a szakmai munkába, az újonnan használatba vett rendszerek próbamérését már az ő részvételükkel végzik.

A Pszichológiai Labor mellett Diagnosztikai Központ segíti a hallgatók munkáját, ahol a kutatási tervvel jelentkező doktoranduszok projektjének megvalósítását a kísérletek elvégzésében, kiértékelésében és interpretációjában is támogatják. Példamutató a folyamatos kollaboráció más intézményekkel, mint például az AOK-val, a TTK Laboratóriummal, a KSH-val és az ELTE Babalaborral.

A könyvtár széleskörű szolgáltatásokat nyújt az egyetemi polgárok számára. Az adatbázis-hozzáférések mellett (egyetemi kvóta alapján) Open Access támogatást is nyújt, valamint ISBN és ISSN igényléssel kapcsolatban is a kutatók rendelkezésre áll. A könyvtár által szerkesztett blog az impaktfaktor növeléséhez és a folyóiratválasztáshoz ad hasznos tippeket és tanácsokat. Az egyetemi repozitóriumot a hallgatók is használhatják tanulmányaik, valamint algoritmusaik, adatbázisaik tárolására.

A doktoranduszok rendelkezésére áll egy PhD-szoba 6-8 asztallal, ami általában elég szokott lenni, azonban hallgatói visszajelzések alapján időnként előfordul torlódás. Ilyenkor akár hónapokkal előre is le kell foglalni a helyet. A hallgatók a mobil berendezések (elsősorban laptopok) meglétét hiányolták, amit magukkal tudnának vinni terepre.

A hallgatókkal kapcsolatot tartó személy mind a hallgatók, mind az oktatók véleménye szerint magas színvonalú munkát végez. Az adminisztrációval szemben felmerült kritika jobbára a

hallgatókhoz eljutó információ differenciálatlanságával volt kapcsolatos: beszámolók szerint információs túlterhelést okoznak a doktoranduszok számára irreleváns e-mailek.

A hallgatók érdekképviselőit a DOK látja el, amely minden fontosabb, doktoranduszokat érintő szervezetbe delegál képviselőket. A szervezetben folyamatos, érdemi munka zajlik, minden hónapban van küldöttgyűlés és elnökségi ülés, valamint szükség esetén rendkívüli üléseket is tartanak. A DOK több saját díjjal is rendelkezik, valamint számos konferenciát és eseményt szervez a hallgatók számára – részben a Doktoranduszok Országos Szövetségével együttműködésben. A személyi feltételeknek köszönhetően a hallgatóknak jogsegélyt is tudnak biztosítani, a külföldi hallgatók érdekképviselőit pedig külön referens felelős. Az adminisztrációs munkatárs elmondása szerint a DOK-kal jól működik a kommunikáció, a diákszervezet folyamatosan közvetíti feléjük a hallgatói észrevételeket.

A külföldiek segítésére működik egyetemi mentorrendszer, a számukra létrehozott Student Hub hétfőtől péntekig tartó ügyeletben áll rendelkezésükre.

A PTE Támogatói Szolgálat a fogyatékkal élő és segítségre szoruló hallgatók, oktatók, kutatók számára nyújt támogatást a kampuszon való közlekedés, könyvtári adatbázis és felolvasóprogramok használata stb terén. Az egyetem kollégiumában akadálymentes szobák is rendelkezésre állnak a fogyatékkal élők számára.

Ajánlások

A kutatócsoportok esetében ajánlott lenne a honlapon meglévő információk folyamatos aktualizálása. Előfordul, hogy az online elérhető adatok alapján egy 2011-ben abszolvált kolléga még mindig a kutatócsoport tagja – doktoranduszként.

Fontos lenne a hallgatók számára megfelelő nagyságú szoba és/vagy mobil eszközök biztosítása. Egyelőre ezt a hallgatók igyekeznek ad hoc módon megoldani (akár a témavezető irodájába bekéredzkedve), de hosszú távon, főleg amennyiben bővíteni szeretnék a hallgatói létszámot, erre megnyugtató megoldást kellene találni.

Az adminisztráció működését is biztosabb alapokra lenne ajánlott helyezni. Jelenleg ugyan a hallgatók arról számoltak be, hogy minden fontosabb információ eljut hozzájuk valamilyen csatornán (akár a DI titkáron, akár a hallgatótársakon, témavezetőn, programvezetőn keresztül), további bővítés vagy személyi változás esetén a rendszerben fennakadások mutatkozhatnak.

ESG 1.7 Információkezelés

Sztenderd: *Az intézmények gyűjtsenek, elemezzenek és használjanak releváns információkat képzési programjaik és egyéb tevékenységeik irányítására.*

A DI kivételes helyzetéből következően a PTE BTK Pszichológiai Intézetével összehangolt módon valósítja meg a releváns információk gyűjtését és értékelését. Mindez azt jelenti, hogy – minthogy a doktori képzés szervezése és szakmai megvalósítása az adott intézet kereteiben valósul meg – nem történik adatgyűjtési párhuzamosság. Az adatgyűjtés és értékelés intézeti keretekben valósul meg, de az értékelés során a DI szempontjai figyelembevételre kerülnek. A DI céljaira történő információ-felhasználást a kar koordinációs munkaerővel támogatja, míg a DI részéről a DI titkára vesz közvetlenül részt az információgyűjtési, -elemzési feladatokban.

Több területen valósul meg információgyűjtés, így oktatói munka hallgatói véleményezése, oktatói teljesítmény, doktoranduszok teljesítménye és lemorzsolódása, törzstagok száma és jellemzői. A DI e fentiekén kívül több területen egyedi információgyűjtést valósít meg. Évente a programvezetők összegzik a hallgatói visszajelzéseket, melyeket a DI Tanácsa napirend keretében tárgyal. Hasonlóképpen évente a DI Tanácsa (ez esetben is a programvezetők áttekintése alapján) felülvizsgálja az egyes programok kurzuskínálatát, az egyes programok teljesítményét. A DI aktuális témákban (változások esetén) egyedi adatgyűjtéssel fordul a doktoranduszok felé, melynek eredményeit szisztematikusan értékeli.

Az adatgyűjtés és információelemzés valamennyi, az ESG szempontjából kritikus területet érint. Sajátos adottságot jelent, hogy a DI számára releváns információk gyűjtése és elemzése nem különül el minden esetben a doktori képzés erőforrását szolgáltató intézettől, ugyanakkor szervezés szempontjából az adottságokhoz jól illeszkedő, a gyakorlatban szisztematikus megoldásként értékelhető. Az információelemzés eredményeinek visszacsatolására a DI (és a Pszichológiai Intézet) nem alkalmaz megoldásokat, ahogyan hasonló gyakorlatok nem figyelhetőek meg az értékelések eredményeként hozott döntések, fejlesztések visszacsatolásakor sem. A Bizottság ugyanakkor nem tapasztalt visszacsatolási hiányosságokat: a DI számtalan rutint működtet (pl.: DI-titkár, témafelelősök rendszere, laborfelelős, hallgatói képviselő stb.), melyek az adott méret mellett biztosítják a visszacsatolások azonnali és megfelelő működtetését.

Az információk gyűjtésébe és elemzésébe az oktatók az intézeti értekezleten, míg a doktoranduszok a DOK havi rendszerességű küldöttgyűlésén keresztül nyílik lehetőség. E ponton is lényeges ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a DI (és az Intézet) számtalan közvetlen gyakorlatot folytat az adott kérdésben releváns érintettek bevonására, a véleményeknek az értékelésben és a döntéshozatalban való megjelenítésére.

Összességében megállapítható, hogy a DI számtalan információelemzési és értékelési rutint alkalmaz, mely kielégíti a jelenlegi méret mellett jelentkező igényeket. Megállapítható ugyanakkor az is, hogy az alkalmazott megoldások nem felelnek meg minden esetben a transzparencia követelményének, így különösen az oktatói munka hallgatói véleményezésének, a DI teljesítményének és átfogó minőségének, a tervezett és

megvalósított fejlesztések eredményeinek visszacsatolásai, valamint az érdekeltek (különösen a külső érdekeltek) információgyűjtésbe és -elemzésbe való formális bevonásának és tájékoztatásának területein.

Ajánlások

A Bizottság javasolja a fokozatot szerzettek pályájának alakulásáról információgyűjtési mechanizmus egyedi kiépítését és működtetését.

A Bizottság javasolja a DI információgyűjtési és -elemzési folyamatába a külső (a DI-n, illetve az Intézeten kívüli érdekelt) szereplők bevonási módjának megteremtését.

A Bizottság javasolja a DI méretének növekedésével információgyűjtési és -értékelési mechanizmusainak szabályozását, a formális folyamatok kiépítését.

ESG 1.8 Nyilvános információk

Sztenderd: *Az intézmények tegyenek közzé világos, pontos, objektív, naprakész és könnyen hozzáférhető információkat tevékenységükről, benne képzési programjaikról.*

A DI önálló honlappal nem rendelkezik, a képzéshez kapcsolódó információkat a Pszichológia Intézet honlapján, az egyes menüpontok alatt, szétszórva jelenítik meg. Az intézet honlapja átlátható, logikus felépítésű.

A kari honlapon elérhető a BTDT Működési Szabályzata és Ügyrendje, valamint bemutatásra kerül a BTDT összetétele.

Az intézeti honlapon, valamint az ODT-adatbázisban az értékelés ideje alatt csak a 2017-es Képzési Tervek voltak elérhetőek, de az interjúkat követően a frissített 2021-es dokumentumokat is feltöltötte a DI.

A felvételi felhívásról az ESG 1.4-es fejezetben már írt a Bizottság, az önköltség a kar alá tartozó doktori iskoláknál egységes és nyilvános információ. A Felvételizőknek/Doktori Iskola menüpont mindemellett letölthető dokumentumban ismerteti az egyes programokat (programvezető, program bemutatása, célkitűzése, gyakorlati megvalósítása, kutatási témák felsorolása).

A tantárgyi tematikák kizárólag zárt felületen, a Neptunban érhetőek el.

A DI elkezdte feltölteni az angol nyelvű képzés információit az intézeti honlapra, de a tájékoztatás még tekinthető teljeskörűnek.

Az intézeti honlap rögzíti a házi védések részleteit (Házi védelem menüpont), valamint tájékoztatást nyújtanak a disszertációkról, tézisekről, a védelem időpontjáról (Disszertációk, tézisek menüpont). A DI bemutatja a képzésben részt vevő kutatócsoportokat is (ld. Kutatás menüpont).

A honlapon az alábbi területeken, témákban nem érhető el információ: DI képzésében/programjaiban résztvevő oktatók, témavezetők bemutatása; a DIT tagjainak, működésének bemutatása; pályakövetési adatok, fokozatszerzési statisztika. Amennyiben bizonyos információk elérhetők az ODT-adatbázisban, úgy egy rámutató link elhelyezése az intézeti honlapon jó megoldásnak tekinthető és növeli a DI működésének transzparenciáját. A honlap mellett, a DI titkára körlevélben tájékoztatja a doktoranduszokat az aktuális témákról (pl. konferencia, kurzusok időpontja stb.).

Ajánlások

Egyetemi szinten javítandó: fontos, hogy a doktori képzést szabályozó dokumentum ne szkennelt, hanem például kereshető pdf-formátumban tegyék elérhetővé, tartalomjegyzékkel ellátva a honlapon, a keresést és tájékozódást megkönnyítendő

Javasolt az intézeti honlapon külön menüpontot szentelni a DI-nek, hogy az információk egy menü alól elérhetőek legyenek. A feltöltés alatt álló angol nyelvű dokumentumokkal kapcsolatban is ugyanez a javaslat.

A tantárgyak leírásait kizárólag az intézmény regisztrált felhasználói érik el, melyeknek azonban nyilvános adatként kellene a honlapon is elérhetőnek lennie. Ez megkönnyíti a felvételiző, átjelentkező, ill. áthallgató doktoranduszok tájékozódását is.

A komplex vizsgát bemutató menüpont alatt feltehetően egy régebbi szabályzatból idéznek (a hatályos szabályzatban a paragrafusszám sem egyezik). Ezt javasolt naprakészen tartani.

A DI SZMSZ-ét javasolt tartalomjegyzékkel, a DI Minősegbiztosítás c. dokumentumát pedig évszámmal ellátni.

ESG 1.10 Rendszeres külső minősegbiztosítás

Sztenderd: *Az intézményeket rendszeres időközönként külső minősegbiztosítás alá kell vetni az ESG szerint.*

A DI nem alkalmaz a MAB-on kívül más külső minősegbiztosítási eljárást.

III. Látogató Bizottság

A Bizottságot a MAB Testülete nevezte ki, és a következő tagokból áll:

Elnök: Szabó Attila egyetemi tanár. Eötvös Loránd Tudományegyetem

Tagok:

Dányi Beatrix szakreferens, Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság

Klauda Zalán doktorandusz, Budapesti Corvinus Egyetem

Vilmányi Márton egyetemi docens, Szegedi Tudományegyetem

Winkler István tudományos tanácsadó, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Online interjúk időpontja: 2022. március 8-9.

IV. Mellékletek

IV.1. Feladatmeghatározás

A Pécsi Tudományegyetem rektora a MAB-ot kérte fel a Pszichológia Doktori Iskola (D99) minőséghitelesítési (akkreditációs) eljárásának lefolytatására.

Az értékelés alapja az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosítási irányelvei és sztenderdjei (ESG).

Az akkreditációs eljárás célja megvizsgálni, hogy a doktori iskola az ESG szerint folytatja tevékenységét, minőségbiztosítási rendszere folyamatosan nyomon követi, értékeli a sztenderdeknek való megfelelést, és aktívan közreműködik az értékelés eredményei alapján a megvalósítást segítő intézkedések, folyamatok kidolgozásában.

Az értékelés retrospektív jellegű, az aktuális és a legutóbbi eljárás között eltelt időtartamot vizsgálja, külön figyelemmel arra, hogy az előző értékelés alapján milyen intézkedések születtek.

Az eljárás kiemelt célja továbbá a jó gyakorlatok azonosítása, valamint a doktori iskolák fejlesztéséhez történő szakértői segítségnyújtás.

IV.2 Akkreditációs interjú menetrendje

PTE Pszichológia Doktori Iskola (D99)			
működő doktori iskola minőséghitelesítési eljárása			
Időpont	Panel	1. nap: 2022. március 8. kedd	
		beosztás	név
9:00-9:45	Stratégiai tervezés (intézményi szintű tudományos stratégia, minőségbiztosítás)	tudományos és innovációs rektorhelyettes	Prof. Dr. Felinger Attila
		Egyetemi Doktori Tanács, elnök	Prof. Dr. Geresdi István
		Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Doktori Tanács, elnök	Prof. Dr. Vargyas Gábort Müller Péter tanácsstag helyettesítette
		Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar, dékán	Prof. Dr. Heidl György
9:45-10:15	Minőségbiztosítás	egyetemi Minőségfejlesztési Bizottság képviselője (egyetemi minőségfejlesztésért felelős szervezeti egység)	Dr. Takács András (elnök) Révai László (titkár)

		kari minőségfejlesztési bizottság képviselője	Dr. Wolosz Robert
		DI-szintű minőségügyi felelős	a DI vezetője, ezért vele a következő panelben beszélget a Bizottság
<i>10 perc szünet</i>			
10:25-11:30	DI vezetése, működése	DI-vezető, az Evolúciós- és kognitív pszichológia program vezetője	Prof. Dr. Bereczkei Tamás
		Elméleti Pszichoanalízis Doktori Program vezetője	Dr. Gyimesi Júlia (megbízott, témavezető)
		Fejlődés és Klinikai Pszichológia Doktori Program vezetője	Prof. Dr. Péley Bernadette (TT)
		Személyiség- és Egészségpszichológia Doktori Program vezetője	Dr. Láng András (TT)
		Szociálpszichológia Doktori Program vezetője	Dr. Bigazzi Sára (TT)
		Alkalmazott Pszichológia Doktori Program vezetője	Dr. Révész György (témavezető)
11:30-12:15	Infrastruktúra, szolgáltatások	könyvtár vezetése v. tudományterületért felelős képviselő	Dr. Restás Péter
		Pszichológiai Laboratórium (EEG, Eye Tracking, stb.) képviselője	Dr. Deák Anita
		Szervezet- és Szociálpszichológia programban működő <i>Narratív team</i> képviselője	Dr. Vincze Orsolya
		ÁOK Diagnosztikai Központ képviselője	Dr. Orsi Gergely

Időpont	Panel	2. nap: 2022. március 9. szerda	
		beosztás	név
13:15-14:00	DI operatív működése	a DI titkára, ügyvivő szakértő / ODT-adminisztrátor	Velősy Anita
		a DI hallgatói és oktatási ügyekért felelős munkatársa - BTK Doktori Titkárság képviselője	Horváth Judit
14:00-15:00	Oktatók, témavezetők	régóta a doktori képzésben lévő, ill. fiatal/középgenerációs témavezetők, oktatók (akik más interjún nem vesznek részt, max. 8 fő)	Dr. Bandi Szabolcs
			Dr. Czibor Andrea
			Dr. Csókási Krisztina
			Dr. Lábadi Beatrix
			Dr. Pohárnok Melinda
			Dr. Teleki Szidalisz

M A B

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI
AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

			Dr. Zsidó András
<i>10 perc szünet</i>			
15:10-15:30	Doktori érdekképviselő (önkormányzat)	elnökségből képviselő, valamint a doktori iskola tanács hallgatói képviselő(i)	Bali Cintia Polgár Petra
15:30-16:15	Hallgatói fórum	kb. 10-15 fő. Kérjük, ügyeljenek arra, hogy a különböző hallgatói élekciklusok / doktori programok képviselve legyenek (pl. komplex vizsga előtt/után állók, abszolutórium előttek/utániak).	Balikó Fanni Vida Dorián Járdaházi Evelyn Markó Éva Bakuretz Bonnie Lázár Gyopárka Kemény Viktor Dézma Lilla Ilea Izabella Happ Zsuzsa Matuz-Budai Tímea Siegler Anna
16:15-16:45	Látogató Bizottság zárt ülés		